

Ne mums, VIEŠPATIE, tik Tavo vardui tebūna šlovė dėl Tavo galestingumo ir tiesos / Ps 115, 1/

2016 m. gegužė Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 5 (166)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X (internete ISSN 2424-4341)

Ką mums sako ir kokias mintis sukelia žodžiai „Šventoji Dvasia“?

Susipažinusiam su Naujuoju Testamentu ir krikščioniška tradicija mintyse išskyla daug vaizdinių, kurie vienaip ar kitaip kalba apie Šventąją Dvasią – vėjas, ugnis, vanduo, balandis, Dievo galybė, Guodėjas, Užtarėjas, Tiesos Dvasia. Piešiamą vaizdą dar papildo ir praplečia Jėzaus Kristaus bei apaštalų perspėjimai nepiktžodžiauti Dvasiai, neliūdinti ir neįžeisti Jos. Tarsi žiūrėtume per aprūkusį stiklą, beveik apčiuopomis galime pradėti nujausti, kaip atrodo trečiasis Trivienio Dievo asmuo.

Įsiklausydami į Biblijos liudijimą apie Šventąją Dvasią, suvokiame, jog esame Visagalio, mus sukūrusio Dievo akivaizdoje. Ne tolimo ir nepasiekiamo, bet esančio čia pat, jautraus, dėmesingo, gerbiančio

mūsų pasirinkimus ir todėl per jėgą nesibraunančio į mūsų akiratį. Susiliečiame su paslaptimi, su Tuo, kurio visiškai nepažįstame arba pažįstame labai mažai.

Tolimoje praeityje apaštalas Paulius, kalbėdamas Atėnų miesto gyventojams, šią mintį išsakė tokiomis žodžiais: *Dievas, pasaulio ir visko, kas jame yra, Kūrėjas, būdamas dangaus ir žemės Viešpats, negyvena žmonių rankomis statytose šventyklose ir nėra žmonių rankomis aptarnaujamas, tarsi Jam ko nors trūktų. Jis gi pats visiems duoda gyvenybę, alsavimą ir visa kita. Iš vieno kraujo Jis išvedė visas žmonių tautas, kad šios gyventų visoje žemėje. Jis nustatė iš anksto paskirtus laikus ir apsigyvenimo ribas, kad žmonės ieškotų Viešpaties ir tartum apgrai bomis Jį atrastų, nors Jis netoli nuo*

kiekvieno iš mūsų. Juk mes Jame gyvename, judame ir esame, kaip yra pasakę ir kai kurie jūsų poetai: 'Mes irgi esame kilę iš Jo' (Apaštalų darbų 17 skyriaus 24–28 eilutės).

Šie apaštalo žodžiai skirti Kristumi netikintiems žmonėms.

Savo mokiniams Jėzus, prisikėlęs iš numirusių, kalbėjo apie didingesnę tikrovę: Jūs po kelių dienų būsite pakrikštyti Šventąja Dvasia (Apaštalų darbų 1 skyriaus 5 eilutė).

O įtikėjusiųjų Kristumi apaštalas Paulius su nuostaba klausė: *Ar nežinote, kad jūs esate Dievo šventykla ir Dievo Dvasia gyvena jumyse?* (Apaštalo Pauliaus Pirmojo laiško korintiečiams 3 skyriaus 16 eilutė).

Bažnyčios Tikėjimo Žodis
vyresn. pastorius
Gabrielius Lukošius

Šventoji Dvasia Senajame Testamente

Senasis Testamentas apreiškia Dievą, kaip Tėvą ir Kūrėją, Naujajame Testamente visoje savo šlovėje matomas Sūnus, Jėzaus Kristaus, Dievo ir žmogaus asmenyje, o Šventoji Dvasia veikia ir aiškiai aprašoma abiejuose Testamentuose. Pabandykime žvilgtelėti į Šventąją Dvasią Senojo Testamento kontekste.

Pradžioje Dievas sutvėrė dangų ir žemę. Žemė buvo be pavidalo ir tuščia, tamsa gaubė gelmes, ir Dievo Dvasia sklandė virš vandenių (Pr 1, 1-2), – taip prasideda Biblija, judėjų ir krikščionių Šventasis Raštas. Žodis „Dvasia“ hebrajiškai skamba *Ruah* – dvelksmas, oras, vėjas. Tai lyg paties Dievo kuriantis gyvybės kvapas: *Ir Viešpats Dievas padarė žmogų iš žemės dulkių ir įkvėpė į jo šnerves gyvybės kvapą. Taip žmogus tapo gyva siela* (Pr 2, 6). *Dievo Dvasia mane sukūrė, Visagalis įkvėpė man gyvybę*, – sako Jobas (Job 33, 4). *Viešpaties žodžiu sukurti dangūs, Jo burnos kvapu – visa jų kareivija* (Ps 33, 6). Dievo Dvasia, lyg Nojaus paleistas balandis (plg. Pr 8, 8-12), ieško vietos, kur galėtų nutūpti, kurdama, pripildydama ir atgaivindama. Svarbu pastebėti: Ji – nėra kūrinių dalis, Ji yra aukščiau kūrinių ir pati dalyvauja Dievo kūrybos procese.

Senajame Testamente žodis dvasia sutinkamas daugiau nei 200 kartų, tačiau iš jų 80 vietų jis reiškia Dievo Dvasią. Aptinkami skirtingi jos apibūdinimai: Dievo Dvasia (*ruah elohim*, Pr 1, 3); Viešpaties Dvasia (*ruah yahve*, Ts 3,10), maloningoji Dvasia (*ruah tov* Ps 142, 10, Neh 9, 20), Šventoji Dvasia (*ruah hakodesh* Iz 63, 10; Išm 1, 5).

Apibūdinimas „šventas“ Sename Testamente reiškė ne tik moralinį švarumą, bet visų pirma ypatingą atskyrimą Dievo tarnystei (pvz. šventais buvo laikomi įvairūs daiktai, naudojami Šventyklos liturgijoje). Taigi, Dievo Dvasia yra Šventa – atskirta Dievui. Galima pastebėti, kad Ji, kaip ir pats Dievas, yra transcendentinė, visur esanti ir visažinė: *Kur*

nuo Tavo dvasios aš pasislėpsiu? (Ps 138, 7), *Kas nukreipė Viešpaties Dvasią ir buvo Jo patarėjas?* (Iz 40,13).

Šventosios Dvasios, kaip atskiro Asmens vaidmuo Senajame Testamente nėra toks ryškus, kaip pavyzdžiui Naujojo Testamento krikšto formulėje (Mt 28, 19), kurioje Šventoji Dvasia prilyginama Sūnui ir Tėvui. Didachės tekstas taip pat patvirtina, kad ši krikšto formulė buvo taikoma ankstyvoje bažnyčioje: *Apie Krikštą. Štai kaip krikštykite: visa tai sukalbėkite ir krikštykite vardan Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, tekančiame vandenyje* (4, 20).

Trejbė paslaptis Dievo tautai Senojo ir Naujojo Testamento puslapiuose apreiškiama tarsi palengva, etapais. *Senasis Testamentas aiškiai pamokslauja Tėvą, ne taip aiškiai Sūnų. Naujasis – atveria Sūnų ir nurodo į Dvasios dieviškumą; Dvasia dabar yra su mumis, dovanodama aiškų Jo pažinimą... Reikėjo, kad Trejbės šviesa palaipsniui apšviestų* (2, 161-164 psl.).

Visuotiniame II bažnyčios susirinkime, vykusiame Konstantinopolyje 381 m., buvo įtvirtinta doktrina, kad Šventoji Dvasia, kaip ir Tėvas su Sūnumi laikytina Dievu (3). Priimtame tikėjimo išpažinime, rašoma: „Tikiu į Šventąją Dvasią, Viešpatį Gaivintoją, kylančią iš Tėvo ir Sūnaus, su Tėvu ir Sūnumi garbinamą ir šlovinamą, kalbėjusią per pranašus“. Būtent Dievo Dvasia kalba Senojo Testamento pranašų širdyse ir lūpose: *Viešpaties Dvasia kalbėjo per mane, Jo žodžius aš tariau* – sako Dovydas (2 Sam 23, 2). Dvasios nužengimas ir buvimas ant žmogaus yra tolygus pašaukimui tarnauti Dievui. *Viešpaties Dievo Dvasia ant manęs, nes Viešpats patepė mane skelbti gerą žinių vargšams*, – tokiais pranašo Izaijo žodžiais, savo tarnystę žemėje pradeda ir Viešpats Jėzus (Iz 61,1; Lk 4, 18).

Dievo Dvasia veikia per atskirus asmenis. Ji teikia išmintį, jėgą, yra su valdytoju Juozapu (Pr 41,38), amatininku Be-

caleliu (Iš 31,3; 35, 31), teisėjais (Teisėjų knyga), karaliais ir jau minėtais pranašais. Esminis skirtumas nuo Jos veikimo Naujojo Testamento laikotarpiu yra tai, kad Senajame Testamente Ji paliečia tik atskirus asmenis. Nes, dar tik pildosi senųjų pranašų lūkesčiai: *Aš duosiu jums naują širdį ir įdėsiu jums naują dvasią. Aš išimsiu akmeninę širdį iš jūsų kūno ir duosiu kūno širdį* (Ez 36, 26-27); *Aš įdėsiu savo įstatymą į jų vidų ir įrašysiu į jų širdis* (Jer 31, 33); *Aš išliesiu savo dvasios ant kiekvieno kūno. ...Taip pat ant vergų ir vergių tomis dienomis išliesiu savo dvasios* (Jl 2, 28-29). Naujojo Testamento metu, įvykus Atpirkimui ant kryžiaus ir pradendant Sekminių dieną, Šventoji Dvasia liejasi ant kiekvieno, Jos laukiančio ir trokštančio žmogaus, apreiškdamas save kaip vieną iš Dievo Trejbės asmenų.

Judėjams Dievo Trejbė nepriimtina – Juk Dievas yra vienas. Senajame Testamente Šventoji Dvasia dažniausiai suvokiama ne kaip asmuo, o kaip veikianti Jahvės jėga, Jo kvėpavimas, nors, pavyzdžiui, Dvasios sklandyme virš vandenių (Pr 1, 1-2), Izaijo žodžiuose: *Jie maištavo ir vargino Jo šventą Dvasią*“ (Iz 63,10), galima būtų įžvelgti ir atskirą Asmenį.

Jeigu Naujojo Testamento mokyje apie Dievą kreipiama kur kas daugiau dėmesio į trijų Asmenų vienybę ir bendrą veikimą, apie Šventosios Dvasios asmenį Senajame Testamente nekalbama aiškiai, atvira. Senoji Dievo tauta, buvo tarsi dar tik ruošiama ateinančiam Trejbės apreiškimui ir Dvasios išliejimui ant kiekvieno kūno.

Elektrėnų bažnyčios Tikėjimo žodis pastorius Gintautas Gruzdys 2016-05-15

Literatūra:

1. Biblija. *Senasis Testamentas. Naujasis Testamentas*, (Vilnius: Tikėjimo žodis, 2007)
2. Свт. Григорий Богослов. Слово 31. PG, t. 36, p. 161-164
3. Деяния Вселенских Соборов. Том 1, <http://www.omolenko.com/istoria/sobory-tom1.htm?p=119#book10>
4. Bažnyčios tėvai. *Antologija* (Aidai, 2003)

2017-ieji METAI LIETUVOJE PASKELBTI REFORMACIJOS METAIS

2016 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Seimas rytiniame posėdyje priėmė nutarimą „Dėl 2017 metų paskelbimo Reformacijos metais“ (71 – už, 1 – susilaikė), kuri svarstymui pateikė Seimo narys nuo Biržų-Rokiškio apygardų Aleksandras Zeltinis.

2016 m. gegužės 12 d. Nr. XII-2349 „DĖL 2017 METŲ PASKELBIMO REFORMACIJOS METAIS“

Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2017 metais daugelis krikščioniškų šalių švęs 500-ąsias Reformacijos metines, pažymėdamas 1517-uosius, kai Martynas Liuteris paskelbė savo tezes; atkreipdamas dėmesį į tai, kad Reformacija suteikė Lietuvai daug iškilų, meilę gimtajai kalbai puoselėjusių, raštijos ir kultūros srityje veikusių, švietimo sistemą formavusių asmenybių, tarp jų Martyną Mažvydą, Kristijoną Donelaitį, Joną Bretkūną, Abraomą Kulvietį; pabrėždamas, kad Vatikane buvo sudaryta bendra liuteronų ir katalikų komisija, parengusi dokumentą „Nuo konflikto iki bendrystės“, kuriuo siekiama paminėti Reformacijos sukaktį kaip bendrą tikėjimo išpažinimą, bendras vienybės paieškas; atmindamas, kad Reformacija paskatino Europoje naujus socialinius, ekonominius, politinius ir kultūrinius procesus, palikusius ryškų pėdsaką ir Lietuvoje; siekdamas artimesnės bendrystės su visomis krikščioniškomis bažnyčiomis ir visuomene minint Lietuvos kultūriniam ir dvasiniam gyvenimui svarbų įvykį, nutaria:

1 straipsnis.

Paskelbti 2017 metus Reformacijos metais.

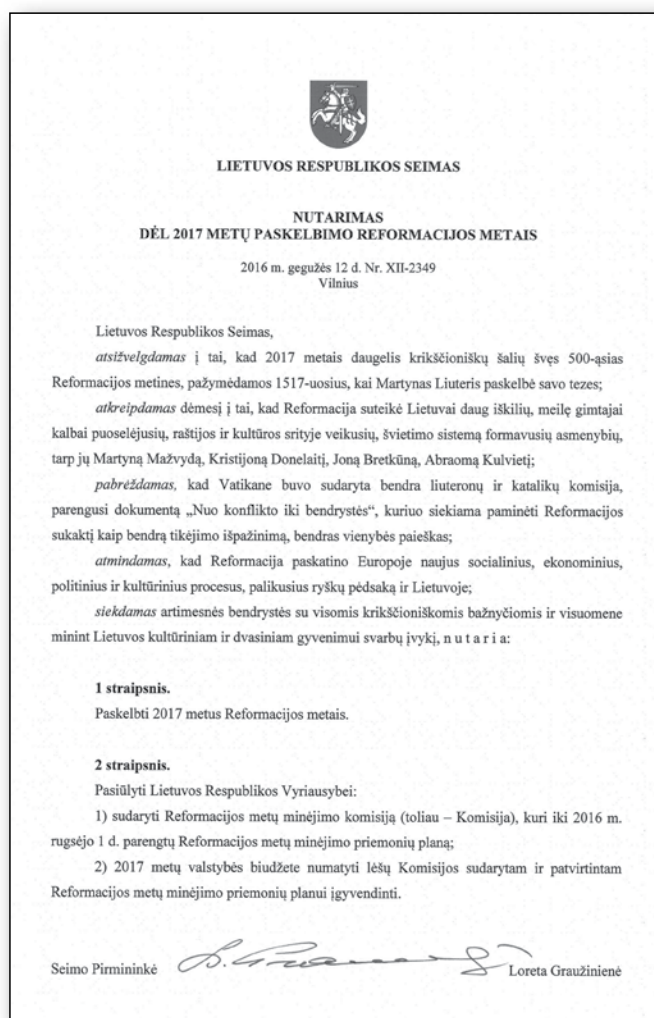
2 straipsnis.

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1) sudaryti Reformacijos metų minėjimo komisiją (toliau – Komisija), kuri iki 2016 m. rugsėjo 1 d. parengtų Reformacijos metų minėjimo priemonių planą;

2) 2017 metų valstybės biudžete numatyti lėšų Komisijos sudarytam ir patvirtintam Reformacijos metų minėjimo priemonių planui įgyvendinti.

SEIMO PIRMININKĖ LORETA GRAUŽINIENĖ

Knygos *Chilinskio Biblijos istorijos šaltiniai* pristatymas

Gegužės 11 d. Valdovų rūmuose vyko renginys, skirtas 350-osioms Samuelio Boguslavo Chylinskio mirties metinėms paminėti.

Renginyje dalyvavo knygos *Chilinskio Biblijos istorijos šaltiniai* sudarytoja – parengėja dr. Gina Kavaliūnaitė, vertėja iš lotynų ir lenkų kalbų prof. habil. dr. Eugėnija Ulčinaitytė, istorikė habil. dr. Ingė Lukšaitė, istorijos ir kultūros lotyniškų šaltinių specialistas doc. Mintautas Čiurinskas, vakarą vedė Istorijos instituto LDK istorijos skyriaus vadovė doc. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė, giedojo jungtinis *Pagirių dainorių* ir reformatų *Giesmės* choras, vadovaujamas Janinos Pamarnackienės.

Chilinskio Biblijos istorijos šaltinių rinkinys apima laikotarpį nuo pirmųjų žinių apie Biblijos vertėjo S. B. Chilinskio tėvą iki 1702 m., kai Karaliaučiuje buvo išspausdintas reformatų kunigo Bitnerio parengtas Naujasis Testamentas.

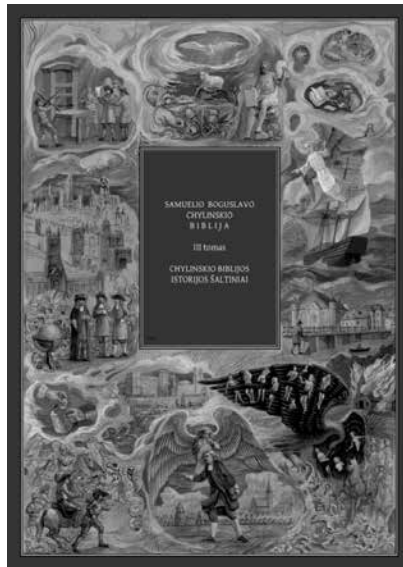
Rinkinyje daug naujos, ankstesnių Chilinskio Biblijos tyrėjų nemintos medžiagos. Knygoje skelbiama per 100 dokumentų faksimilių, transkripcija ir šaltinių vertimai į lietuvių kalbą iš lotynų ir lenkų kalbų.

Ši knyga yra antroji dr. Ginos Kavaliūnaitės parengta ir išleista iš keturių Knygų rinkinio: pirmoji – *Samuelio Boguslavo Chilinskio Biblijos Senasis Testamentas*, išleista 2008 m., dar bus *Samuelio Boguslavo Chilinskio Biblijos Naujasis Testamentas* ir *Chilinskio Biblijos istorijos tyrimai* – jos abi dar ruošiamos spaudai.

Reformatas S. B. Chilinskis buvo antrasis Biblijos vertėjas į lietuvių kalbą (po liuterono Jono Bretkūno), išvertęs visas 66-ias Šventojo Rašto knygas, bet pirmasis, kurio vertimas 1660 m. buvo pradėtas spausdinti Londone. Deja, dėl intrigų jo leidyba buvo sustabdyta, o atspausdintoji dalis atiduota į makulatūrą.

S. B. Chilinskis yra dirbęs katechetu Biržų reformatų mokykloje.

SAMUELIS BOGUSLAVAS CHILINSKIS gimė apie 1631 m.

Šventežeryje, Lazdijų r., reformatų kunigo Adriano Chilinskio (1586–1656) šeimoje. Motina – lietuvė Minvydaitė iš lietuvių reformatų bajorų Minvydų giminės. Lietuvių kalbą Chilinskis mokėjo iš mažens. Mokėsi 1625 metais reformatų bažnyčios Sinodo Kėdainiuose įkurtoje reformatų gimnazijoje. (Yra dokumentas, kad 1653 m. jis buvo Švobiškio fundacijos alumna-tas Kėdainiuose). Baigęs Kėdainių *Šviesiąją* gimnaziją, S.B. Chilinskis nuo 1654 m. kelerius metus su Lietuvos reformatų sinodo stipendija Olandijoje Franekerio universitete studijavo teologiją. Ten, be visų kitų disciplinų, mokėsi filosofijos, hebrajų kalbos, matematikos. Prasidėjus LDK ir Lenkijos karalystės karui su Rusija ir Švedija, 1655 m. bandė grįžti į namus, bet nepavyko. Atkeliavęs iki Gdansko, gavo Lietuvos evangelikų reformatų sinodo leidimą tęsti studijas užsienyje, tačiau lešų joms sinodas nebeskyrė. Dar būdamas Olandijoje, 1656 m. lapkričio 22 d. (tokią datą nurodo pats S. B. Chilinskis) pradėjo versti Bibliją iš tuo metu pažangiausiai, tiksliausiai išverstos olandiškos Biblijos – *Statenbijbel*.

1657 m. kovo 31 d. rekomenduotas Franekerio universiteto rektorius, filosofijos daktaro, logikos profesoriaus Kristupo Munsteraus ir bibliotekininko D. Kaldendbacho, išvyko tęsti mokslą į Angliją, į Oksfordo universitetą. Jį rėmė to meto Anglijos žymūs mokslininkai, žinomi mums iš mokyklinių vadovėlių: Oksfordo universiteto profesoriai Džonas Vilkinsonas, Džonas Volisas, grafas Robertas Boilis, žinomo kultūros veikėjo, Vilniaus reformatų gimnazijos rektorius Georgo Hartlibo, brolis Samuelis Hartlibas ir kt. Gyvendamas ir mokydamasis Londone S. B. Chilinskis toliau verčia Bibliją iš olandiškos *Statenbijbel* ir iš dalies naudojasi angliška, taip vadinamąja *King James Bible*.

1660 m. Londone pirmą kartą buvo pradėta spausdinti Biblija lietuviškai. Iki 1661 metų rugpjūčio buvo išspausdinta dalis Senojo Įstatymo: Mozės penkiaknygė (Pradžios, Išėjimo, Kunigų, Skaičių ir Pakartoto Įstatymo knygos), Istorinės knygos (Jozuės, Teisėjų, Rūtos, Samuelio pirma, Samuelio antra, Karalių pirma, Karalių antra, Metraščių pirma, Metraščių antra, Ezros, Nehemijo, Esteros), Išminties (Jobo 6 skyrius ir Psalmių knyga, tačiau pastarosios tikriausiai buvo išspausdinta gal tik ketvirtadalis. Brangų fragmentą Heidelbergo 19-ajame *Mitteilungen der Litauischen Litterarischen Gesellschaft* sąsiuvinyje išsaugojo baltistas Eduardas Volteris (Wolter): *Tikrey laymingas ira tas žmogus, kursey daro paduksia sawo WIESZpaty, ó nedayros and puyku, ir and tu kurie gryszta melop.* (Ps 40, 5).

Likusios Senojo Testamento Išminties (Patarlių, Mokytojo, Giesmių giesmės) ir Pranašų (Izaijo, Jeremijo, Raudų, Ezechielio, Danieliaus, Ozėjo, Joelio, Amoso, Abdijo, Jonos, Michėjo, Nachumo, Habakuko, Sofonijo, Agėjo, Zacharijo ir Malachijo) knygos bei visas Naujasis

Testamentas, Chilinskio išversti į lietuvių kalbą, liko tik rankraščiu.

Apie tai, ką jis daro ir kodėl, informavo Londono ir Anglijos visuomenę, išleidamas dviem kalbomis – anglų ir lotynų – knygelę: *Pranešimas apie Biblijos vertimą į lietuvių kalbą* (apie 8 p. apimties), kurioje aiškino savo darbo tikslus bei trumpai supažindino su Lietuvos Didžiąja Kunigaikštyste, LDK Evangelikų reformatų Bažnyčia, bei pagrindė raštijos – pirmiausia Biblijos – lietuvių kalba reikalingumą.

1661 m. vasarą, pasiėmęs išspausdintą Biblijos dalį ir likusias dalies rankraštį, S. B. Chilinskis buvo parvykęs į Lietuvą. Kreipėsi į Sinodą, prašydamas lėšų Biblijos tolesniam spausdinimui. Reformatų Sinodas paskyrė dviejų kunigų, Jono Božimovskio vyresniojo ir Jurgio Teodoro Skrodskio, komisiją vertimo lygiui patikrinti. S. B. Chilinskis grįžo atgal į Angliją, pakeliui Karaliaučiuje vedė išeivio iš LDK, kunigo J. A. Gurskio dukterį. Grįžęs į Angliją S. B. Chilinskis jo globėju buvo pristatytas Anglijos karaliui Karoliui II, kuris, supratęs Biblijos reikalingumą lietuvių kalba, paskelbė visuotinę rinkliavą, nutarta toliau finansuoti lietuviškos Biblijos spausdinimą, skirti S. B. Chilinskiui algą. Tačiau iš Lietuvos atėjo kunigų

J. Božimovskio ir J. T. Skrodskio neigiamas vertimo įvertinimas, liepta sustabdyti spausdinimą. Atsiųstas į Londoną Vilniaus provincinio sinodo atstovas kuratorius Jonas Kristupas Krainskis sugebėjo perimti Chilinskio surinktas Biblijos spausdinimui lėšas, motyvuodamas tuo, kad Lietuvos bažnyčios nusiaubtos praūžusio karo, kad būtina pirmiausia jas atstatyti, o Biblijos spausdinti dėl netikslaus vertimo negalima. Spausdinimas buvo sustabdytas, S. B. Chilinskiui paskirtos algos mokėjimas nutrauktas.

Gyvendamas skurdžiai S. B. Chilinskis susirgo džiova ir 1666 m. liepos 5 d. mirė Londone prie Šv. Egidijaus ir luošių (arba Vingiuoto kelio vartų) bažnyčios parapijos veikusiuose nakvynės namuose. Palaidotas tos viduramžių bažnyčios šventoriuje. Bažnyčia išlikusi iki dabar.

Per visą renginio vakarą daug kartų nuskambėjo priekaištai XVII a. Lietuvos reformatų vadovybei – Sinodui, kurio daugumą tuomet sudarė lenkiškai kalbantys ir simpatijų lietuviškosios Biblijos vertėjui neturintys nariai. Reformacijos istorikė habil. dr. Ingė Lukšaitė mano, kad viena iš priežasčių, kodėl Lietuvos reformatų Sinodas atmetė S. B. Chilinskio verti-

mą buvo ta, jog vertimui jis pasirinko ne lenkišką, taip vadinamą *Gdansko Bibliją* (vėlesnis *Brastos Biblijos* pakartojimas) ar Liuterio versta vokišką, o olandišką *Statenbijbel* ir iš dalies anglišką *King James Bible*. Nors šie Šventojo Rašto vertimai buvo tikrai geri ir net iki šiol tebėra ypatingai vertinami ir leidžiami. Minėti vertimai buvo skirti ne tik bendruomenės reikmėms, bet turėjo labai svarbią reikšmę nacionalinių kalbų formavimuisi. Panašų vaidmenį galėjo atlikti ir S. B. Chilinskio vertimas. Knygos parengėja dr. Gina Kavaliūnaitė mano, kad vėlesni Biblijos vertėjai, reformatų kunigai, tėvas ir sūnus Samueliai Bitneriai (tėvas – Žemaičių konsenjoras) pasinaudojo rankraščiniu Chilinskio vertimu. Tikriausiai tolimesni dr. Ginos Kavaliūnaitės tyrimai pasuks šia linkme.

Renginį papuošė to meto reformatų giesmės, kurias atliko Vilniaus reformatų *Giesmė* ir *Pagirių dainorių* jungtinis choras, vadovaujamas abiejų chorų vadovės Janinos Pamarnackienės. Giedant *Pasaulyje džiugu išties* (1623 m.) fletomis akompanavo Odeta Pocevičiūtė ir Saulė Mekionytė.

„V.r.ž.“ inf.

Krikščioniškos šventės gegužės mėn. Vilniaus parapijoje

Pirmieji gegužės mėnesio sekmadieniai Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčioje buvo ypatingi – šventėme **Motinos dieną, Krikšto sakramentą, Konfirmaciją ir Sekmines**. Šiose šventinėse pamaldose dalyvavo po du dvasininkus. Dievo Žodį skelbė gen. Superintendantas kun. Tomas Šernas ir Vilniaus klebonas kun. Raimondas Stankevičius.

Nors Lietuvos bažnyčiose švenčiama Motinos diena nėra krikščioniška šventė, tačiau daugelis krikščionių nori pagerbti ar maldoje paminėti savo Mamas.

Kun. Raimondas Stankevičius Motinos dienos paminėjimo pamaldų pamoksle sakė: *neteisinga yra atskirti ir minėti atskirai Motinos ir Tėvo dienas, nes Viešpaties akyse jie vienodai svarbūs. Minėdami Motiną, minėkime ir Tėvą.*

Pamokslo pamatu tapo eilutės iš Pirmojo laiško korintiečiams: *Pagal Dievo man suteiktą malonę aš, kaip išmintingas statybos vadovas, padėjau pamatą, o kitas stato ant jo. Tegul kiekvienas žiūri, kaip stato. Juk niekas negali dėti kito pamato, kaip tik tą, kuris jau padėtas, kuris yra Jėzus Kristus. Jei kas stato ant šio pamato iš aukso, sidabro, brangakmenių, medžio, šieno ar šiaudų, – kiekvieno darbas išaiškės. Todėl, kad diena jį atskleis, nes tai bus atskleista ugnimi ir ugnis ištirs, koks kieno darbas. Jei kieno statybos darbas išliks, tas gaus užmokestį /1Kor 3, 10-14/.*

Kiekvienas tėvas ir ypač – kiekviena motina yra pašaukta **statyti** šeimą. Tai yra labai svarbus ir pasišventimo reikalaujantis darbas. Iš savo patirties žinome, kad statytojų esama skirtingų. Kaip ir statybininkų. Vieni statybininkai atstovauja geroms firmoms, yra profesionalūs, uniformuoti, laikosi susitarimų ir gerai atlieka savo pareigą. Taip pat susiduriame su visai kitokiais statybininkais, kurie nesilaiko susitarimų, yra nedrausmingi ir nekokybiškai atlieka savo darbą. Taip ir kiekviena motina savo gyvenimą ir šeimą stato skirtingai. Labai svarbu yra ant kokio **pamato** vyksta statyba. Statoma arba ant pamato, kuris yra Jėzus Kristus, arba ant kitokio

pamato. *Todėl labai svarbu, kas yra motinos širdyje, ką ji tiki, – sakė kun. Raimondas Stankevičius.*

Motinos dienos proga trumpą homiliją pasakė ir kun. Tomas Šernas. Jis atkreipė dėmesį, jog švenčiant Motinos dieną reikia prisiminti visus motiniškumo pavidalus. Mes gražiai paminime savo žemiškas, biologines motinas. Tačiau dar yra dvasinė motinystė, kai per savo meilę ir tikėjimą dvasinės motinos dalijasi tikėjimu ir duona, guodžia, stiprina ir palaiko žmogų iki pat mirties.

Dvasinės motinystės pavyzdį rodo Motina Teresė iš Kalkutos. Tačiau daugelis iš mūsų užmirštame, kad gimstame ir augame kaip krikščionys tik todėl, kad yra Motina Bažnyčia. Apaštališkojo tikėjimo išpažinimo trečioje dalyje yra pasakyta:

Tikiu Šventąją Dvasią, Šventą visųotinę Bažnyčią, šventųjų bendravimą, nuodėmių atleidimą, kūno iš mirusiųjų atsikėlimą ir amžinąjį gyvenimą. Amen.

Jeigu Išpažinimą skaitytume nuo pabaigos, tai būtų aiškiau, jog mūsų kūno iš mirusiųjų prisikėlimas ir amžinas gyvenimas priklauso nuo nuodėmių atleidimo. O nuodėmių atleidimas yra tiesiogiai susijęs su šventųjų bendravimu. Mūsų šventumas ir bendravimas Kristuje yra neįmanomas be visuotinės Bažnyčios, kuri nėra žmogaus kūrinys, bet kyla iš Šventosios Dvasios. Pasitraukę nuo Motinos Bažnyčios mes rizikuojame netekti šventųjų bendravimo, atleidimo ir amžinojo gyvenimo, – sakė kun. Tomas Šernas.

Po pamaldų visi buvo pakviesti pasiklausti Motinos dieną jau tapusio tradiciniu koncerto, parengto muzikuojančių parapijiečių jėgomis. Jį pradėjo jaunasis muzikantas Rokas Gluskinas. Fleita jis pagrojo

Fleita grojo Rokas Gluskinas

Eiles skaitė Olga Viederienė

A.Vivaldžio *Largo* (pianinu pritarė Rasa Šernienė). Skaidrūs ir švelnūs fleitos garsai pasklido po didžiulę bažnyčios erdvę, išsyk panardinę visus į prisiminimus ir dėkingumą savo Mamoms. Gera buvo žiūrėti į susikaupusį ir muzikai atsidavusį Roko veidą, gera buvo matyti visus jo šeimos narius, atėjusius paklausti sūnaus, brolio, anūko Roko muzikavimo.

Poetų Vlodo Vaitkevičiaus, Apolinaro Pakalniškio, Virginijos Virkutienės eiles, skirtas motinai skaitė Olga Viederienė. Kaip ir visada,

gerbiamos Olgos santūrus, tačiau labai išraiškingas balsas kalbėjo tiesiai į klausytojų širdis, ir poetų išgyventi jausmai aplankė kiekvieną. Koncertą tęsė Auksė Tamariūnienė, violončele pagriežusi J. S. Bacho *Ariją*. Prakilnūs gerai žinomo kūrinio garsai kvietė susikaupti ir su didžiule meile padėkoti toms Mamoms, kurių šalia jau nebėra.

Vėliau Auksė, pritariant Rasai, įkvėptai pagriežė nuostabiąją E. Elgaro pjesę *Meilės pasveikinimas*. Aksominiai violončelės garsai jau triai, šviesiai ir pakiliai sklandė po bažnyčios erdves, ir vėl sušildydami mūsų širdis ir pakylėdami mintis.

Koncertą tęsė Henrikas Barauskas su Birute Šernaite-Barauskiene – jie visada ypatingai laukiami, mylimi. Klausytojai turėjo nedažną progą išgirsti sodrų, galingą, o kartu ir labai subtilų Henriko vokalą, pasimėgauti jo muzikalumu bei puikiu, įkvėpiančiu Birutės akompanavimu. Henrikas, pritariant Birutei, padainavo dvi A. Raudonikio dainas: J. Lapašinsko

Henrikas Barauskas

žodžiais *Tau, mama* ir V. Sagaitytės žodžiais *Ta nebaigta daina*.

Koncertą užbaigė Damian Finer, elektrine gitara atlikdamas savos kūrybos miniatiūrą. Asketiški akordai, po truputį prie jų prisišliejantys melodijos garsai, galiausiai išsiveržę į jausmingą improvizaciją... Ir Damiano muzikavimas nepaliko abejingų.

Po koncerto bendravome Agapėje ir dėkojome vieni kitiems už muziką, už šventišką nuotaiką, džiugias širdis, dėkojome Dievui už dovaną būti kartu ir dalintis gėriu.

SEKMINIŲ – Bažnyčios gimimo dienos – pamaldos sutapo su Vilniaus parapijos švente – Krikštu ir Konfirmacija.

Kun. Tomas Šernas pasakė pamokslą, kurio pagrindu tapo Evangelijos pagal Joną eilutės: *Kas žino mano įsakymus ir jų laikosi, tas myli mane. O kas mane myli, tą mylės mano Tėvas, ir Aš jį mylėsiu ir pats jam apsireikšiu. Judas – ne Iskarijotas – paklausė: „Viešpatie, kas atsitiko, jog ketini apsireikšti mums, o ne pasauliui?“*

Jėzus jam atsakė: „Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime. Kas manęs nemyli, mano žodžių nesilaiko. O žodis, kurį girdite, ne mano, bet Tėvo, kuris mane siuntė / Jon 14, 21-2/.

Judas nesuprato, kodėl Jėzus apsireikš savo gerai pažįstamiems mokiniams, o ne pasauliui, Izraelio tautai. Žmogiškai mąstant, Jėzus turėjo įrodyti pasauliui, jog Jis yra

Tomas Katkevičius

teisus ir naudingas Izraeliui. Žydai, t.y. tikintieji, reikalavo ženklų, kurie įrodytų ir panaikintų visas abejones. Tačiau Jėzus „pasauliui“ neįrodinėjo savo teisumo. Artimiausieji Jo mokiniai ir šeima daugiau pažinojo Jėzų, daugiau suvokė mokymą ir palyginimus, jie mylėjo. Todėl Šventoji Dvasia per Sekmines „neužgriuvo“ netikėtai pasimetusių žmonių, Dvasia atėjo tik pas tuos, kurie myli Jėzų. Bažnyčia prasidėjo nuo Meilės. Likime toje Meilėje ir mes, – sakė kun. Tomas Šernas.

Violončele griežė Auksė Tamariūnienė, pritarė Rasa Žilytė

Po pamokslu parapijos kun. R. Stankevičius pakrikštijo ir konfirmavo naująjį Bažnyčios narį Tomą Katkevičių. Draugai, giminės, mama Nastazija nuoširdžiai pasveikino konfirmantą Tomą tokios ypatingos šventės proga. Parapijos vardu sveikino pirmininko pav. Danguolė Juršienė ir Šeškinės-Pašilaičių seniūnijos, kuriai priklausys Tomas, seniūnas Raimondas Natka. Šventiškumo jausmą paryškino darniai giedojęs choras, vadovaujamas Janinos Pamarnackienės, bei Auksės ir Rasos duetas (šįsyk violončelei pritarė vargonai).

Po šventinių pamaldų šiltai pabendravome kukliais pavasariniais lauko gėlių žiedeliais papuoštoje bažnyčioje, vis sveikindami vieni kitus ir naująjį parapijietį Tomą.

R. Žilytė-Šernienė

Stanislovo Rapolionio premija – parapijietei Aurelijai Arlauskienei

Lietuvių švietimo draugija *Rytas* yra įsteigusi Stanislovo Rapolionio premiją, kuria skatinami mokytojai, kultūros ir meno veikėjai, žurnalistai ir rašytojai už literatūrinę veiklą, tautinį ugdymą, Pietryčių Lietuvos istorinės praeities studijavimą. Šiais metais Stanislovo Rapolionio premija paskirta Vilniaus reformatų parapijos narei, žurnalistei ir rašytojai, Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos valdybos narei Aurelijai Arlauskienei. Premija jai buvo įteikta Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijoje gegužės 13 dieną. Pasveikinti laureatės į Eišiškes atvyko gausus Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos narių būrys, Reformatų senjorų draugijos, Lietuvos žurnalistų sąjungos Vilniaus skyriaus nariai. Šventėje dalyvavo ir Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijos mokytojai, darbuotojai, moksleiviai.

Gimnazistai svečius pasitiko koncertu: merginos padainavo *Gimnazijos* himną, lietuvių liaudies dainų, pagrojo kanklininkės, vadovaujamos mokytojos Jadvygos Sinkevič. Vilniaus vokiečių bendrijos pirmininkas Ervinas Peteraitis perskaitė ištraukas iš Kosto Federavičiaus poemos apie Stanislovą Rapolionį.

Aurelija Arlauskienė ir pirmasis S. Rapolionio premijos laureatas mokyt. Vytautas Dailidka

Svarbiausias momentas – *Ryto* draugijos pirmininko Algimanto Masaičio perskaitytas valdybos sprendimą paskirti Stanislovo Rapolionio premiją Aurelijai Arlauskienei – žurnalistei, Merkio aukštupio krašto bendruomenės (Šalčininkų r.) vadovei.

A. Arlauskienė padėkojo susirinkusiems už tokį aukštą jos darbų įvertinimą, papasakojo apie savo įvairiapusę visuomeninę veiklą ir paminėjo pasta-

raisiais metais išleistas knygas: *Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika* (2014) ir *Jašiūnų dvaras – kultūros židinys* (2016). Be šių dar yra parašiusi: apie Medininkų didvyrį kunigą Tomą Šerną *Tomas Šernas: vakar buvo rytoj* (2006), už kurią jai buvo suteikta Vinco Kudirkos premija; apie Lietuvos muitinės kūrimą ir kasdienį darbą *Asmens kodas – Lietuvos muitinė* (2009); knyga *Alantos akiračiai* (2014) paskirta Alantos technologijos ir verslo mokyklos istorijai.

Žurnalistų sąjunga 1997 metais A. Arlauskienę yra paskelbusi *Metų žurnaliste*. 2010 metais už *Savivaldybės žiniose* publikuotus straipsnius jai paskirta Jono Vileišio premija.

Laureatę sveikino LRIKD pirmininkas Donatas Balčiauskas, RSD pirmininkė Dalija Gudliauskienė, Lietuvos žurnalistų sąjungos Vilniaus skyriaus pirmininkė Aldona Armalė, *Vorutos* laikraščio leidėjas ir vyr. Redaktorius Juozas Vercinkevičius, žaismingai ilgiausias savo kūrybos panegirikas Aurelijai skaitė žurnalistas Raimondas Polis, Eišiškių krašte užrašytą liaudies dainą padainavo *Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto* vyresn. mokslo darbuotoja dr. Austėja Nakienė.

Sveikina Lietuvos žurnalistų sąjungos Vilniaus skyriaus žurnalistai

Ryto draugijos pirmininkas
Algimantas Masaitis skaito valdybos
sprendimą dėl premijos skyrimo

Po visų širdingų sveikinimų, fotografavimosi prie Stanislovo Rapolionio biusto, sukurto biržiečio skulptoriaus Konstantino Bogdano 1986 m. ir į gimnaziją, saugantis metalo vagių, perkelta iš Gornostajiškių dvaro, direktorė Danuta Zuzo pakvietė svečius pasivašinti kava ir arbata bei apžiūrėti gimnazijos muziejų, kurio įkūrėjas – dailės mokytojas Vytautas Dailidka, pirmasis St. Rapolionio premijos laureatas.

Po premijos įteikimo vaišių visi

nuvyko į Gornostajiškių dvarą, šalia kurio yra Stanislovo Rapolionio gimtinė. Gornostajiškių dvaro rūmuose tarybiniais metais buvo įsikūrusi kolūkio *Lenino priesakai*, kurio pirmininku ilgus metus buvo biržietis Bronius Skiauterė, raštinė. Jo pastangomis dvaro rūmai buvo suremontuoti, priešais juos pastatytas paminklinis akmuo su biustu Reformacijos Lietuvoje skleidėjui, Karaliaučiaus universiteto profesorius Stanislovui Rapolioniui. Gavusi piniginę Vytauto Landsbergio fondo skirtą premiją (400 eurų), S. Rapolionio premijos laureatė pažadėjo ją skirti S. Rapolionio akmeninio biusto sukūrimui, kad prie Gornostajiškių dvaro rūmų paminkliniame akmenyje nežiojėtų turistus ir ten apsilankančius svečius trikdanti skylė.

Penktadienio išvyką baigėme pakeičiant namo apsilankydami Lietuvių švietimo draugijos Rytas švietimo raidos centre-muziejuje, įkurtame draugijos pirmininko A. Masačio buvusios Marjampolio mokyklos klasėje.

D. Gudliauskienė

MAMYTEI

Dėkojame, brangi mamyte,
Kad mus su meile auginai,
Naktim palinkus prie lovytės
Dainas gražiausias dainavai.

Dabar šarma jau dengia plaukus
Ir veidas puošias raukšlėmis.
Širdis tava džiaugsmingai plaka,
Nors buvo vargo su mumis.

Tau linkime ilgiausių metų,
Būk visada, kokia esi.
Jei kas negero, atsiprašom,
Prisiekiam būti geresni.

Alfredas Naktinis

Gornostajiškių dvare prie paminklinio akmens S. Rapolioniui

Akmenys šauks...

Sakau jums, jei šitie tylės, akmenys šauks /Lk 19,40/

Ankstų sekmadienio rytą prie Biržų bažnyčios rinkosi reformatai ir dviem mikroautobusais, vairuojamais parapijos pirmininko Merūno bei kun. Rimo, leidosi, nebijau tvirtinti, į jų niekada nelankytas vietas: N. Akmenę, Alkiškius, Mažeikius, Griežę. Jei pirmi trys pavadinimai žinomi, girdėti, tai Griežė retam, net reformatui, ką nors sako ar reiškia. O ten kažkada ant Ventos upės kranto stovėjusios reformatų bažnyčios liekanos. Brangi, kaip Dubingių reformatų bažnyčios vieta, kurią aplankom kas metai pirmą rugsėjo šeštadienį, ar Deltuvos bažnyčios griuvėsiai, kuriuos kaskart pravažiuodami su nostalgija nužvelgiame.

Kelionės tikslas buvo susipažinti su Naujojoje Akmenėje veikiančia

Evangelikų bendruomene, jos įkūrėju Mindaugu Palioniu.

Mindaugas gimė 1973 m. Ventos miestelyje, Akmenės r., o po kurio laiko su tėvais persikėlė gyventi į Vilnių. Mindaugo kelias Dievo tarnystėn panašus į mūsų gen. superintendente kun. Tomo Šerno. Abu mokėsi ir baigė Buivydiškių aukštesniąją žemės ūkio mokyklą, įgydami veterinaro specialybę.

Atkūrus Lietuvoje Nepriklausomybę, nuėjo dirbti į Lietuvos muitinę: Tomas – į Medininkų, Mindaugas – į Ventos muitinę Šiaurės Lietuvoje. Dievas abiem nurodė kelią dvasinėn tarnystėn. Tomas, nors ir sunkiai sužeistas, vienintelis likęs gyvas po Medininkų žudynių, įstojo mokytis į Klaipėdos Evangeliškos

teologijos katedrą, tapo kunigu. Mindaugui, gyvenančiam Ventoje, Viešpats siuntė vargstančius nuo bedarbystės, narkomanijos ir kt. nelaimėlius, kuriems reikėjo ne tik materialinės, bet dar labiau dvasinės pagalbos.

Besimokydamas Vilniuje Mindaugas lankė *Tikėjimo žodžio* bažnyčią, kurioje gavo Šventosios Dvasios krikštą, o 1992 m. įstojo į Vilniaus *Tikėjimo žodžio* Biblijos mokyklą. 1995 m. įsteigė bažnyčią N. Akmenėje bei bendruomenes Akmenėje ir Ventoje. Kaip ir kunigas Tomas, Mindaugas baigė studijas Klaipėdos universiteto Evangeliškosios teologijos katedroje, įgijo teologijos bakalauro laipsnį. Kaip pasakojo pats Mindaugas, jo rūpestis buvo surasti žmoną, kuri būtų tiek giliai tikinti, jog važiuotų su juo į Lietuvos pakraštį – Ventą. Daiva Palionienė, mokydamasi Teatro ir muzikos akademijoje, taip pat lankė Biblijos mokyklą, ir ten susipažino su Mindaugu. Akademijoje įgijo kanklininkės specialybę, be to mokėsi dainavimo pas solistę Juditą Leitaitę, kuri siūlė jai tęsti studijas pas ją. Ideali specialybė pastoriaus žmonai... Mindaugą ir Daivą sujungė tikėjimas ir ... meilė šunims: tarpusavio bendravimas prasidėjo pokalbiais apie šunų veisles...

1993 m. vasarą abu susituokė, augina sūnų Eliją ir dukrą Danielę – studentę, Kaune lankančią pamaldas ev. reformatų bažnyčioje. Ji su tėčiu Mindaugu ir pasitiko reformatus, atvykusius iš Biržų.

N. Akmenės Evangelikų bažnyčia 1997 metais už tikinčiųjų aukas įsigijo nebenaudojamą kino teatro pastatą miesto centre, Nepriklausomybės gatvėje, priešais stalinistinio stiliaus kultūros namus. Remontuojasi, pritaiko pamaldoms. Jau daug padaryta: įsigytas Dievo stalas, virš jo – įspūdingas kryžius su vitražu, vokiečių padovanota fisharmonija, apšiltintos sienos, pakeistos durys. Pritaikė saviems poreikiams antro aukšto patalpas, buvęs bufetas įgijo kitą paskirtį. Jame *karaliauja* senbuvė, Papilės bendruomenės pamokslininkė Loreta, vaišinusi mus ne tik kava,

Prie N. Akmenės evangelikų bažnyčios

Sakoma, kad būtina bent kartą metuose apsilankyti vietose,

Dievo stolas N. Akmenės Evangelikų bažnyčioje

Evangelikų bažnyčios pastorius M. Palionis

bet ir pačios paruoštais pietumis, nors išvakarėse ji šventė jubiliejų... Po pamaldų Loreta pastorius pasveikino bendruomenės vardu, padėkodamas už nuoširdų darbą, pamokslavimą ir įteikė didžiulę puokštę gėlių.

Pamaldas bažnyčioje pradėjo Šlovinimo grupė, kuriai vadovauja ir giesmes kuria dvasininko žmona Daiva, turinti puikų, stiprų balsą. Išgirdome grupės atliekamas ir kai kurias mums iš jaunimo stovyklų įsiminusias giesmes: *Aš kaip žalias medis, Tėve mūsų, Pakelkime akis, Nors Tavęs nematau* ir kt. Jų visų autorė – Daiva Palionienė.

Po šlovinimo Mindaugas Palionis perskaitė 17 skyrių iš *Naujojo miesto katekizmo* apie stabų garbinimą, palygindamas su dabartimi, su žmonėmis, kurie save laiko tikinčiais krikščionimis, bet kuriems netrukdo lyg ir juokais skaityti horoskopus, domėtis Zodiako ženklais, bučiuoti kryželį ir kt., nors netiki tuo, ką daro.

Visi kartu išpažinome savo tikėjimą IV amžiuje sudaryto Apaštališkojo tikėjimo išpažinimo TIKIU VIENĄ DIEVĄ TĖVĄ žodžiais.

Po dar vienos šlovinimo grupės giesmės, dvasininkas skaitė Bibliją ir pamokslavo pagal I Jono laiško III skyriaus žodžius: *...jei kas turėtų pasaulio turtų ir pastebėjęs vargo spaudžiamą brolių užrakintų jam širdį, tai kaip jame pasiliks Dievo meilė? Vaikeliai, nemylėkite žodžiu*

ar liežuviu, bet darbu ir tiesa. Tuo mes pažinsime, jog esame iš tiesos...

N. Akmenės bendruomenė kasdien pamaitina apie 50 žmonių, kuriems labai to reikia, nežiūrėdami, kad gali užsikrėsti ligomis, kad maitinamieji nėra švarūs, tvarkingi, šiuokšlina.

Po pamokslavo buvo sakoma *Didžioji malda*, meldžiamasi už savus ir broliškų bendruomenių tikinčiuosius, valstybės ir savivaldybės vadovus ir kt. ir užbaigta *Viešpaties malda*, po kurios vienas kitam tradiciškai linkėjom *Ramybės*.

Į sakyklėlę pasikėlęs Biržų klebonas kun. Rimas Mikalauskas pirmiausia padėkojo Dievui už suteiktą galimybę melstis šioje bažnyčioje. Evangelijoje pagal Luką pasakyta: *...jei šitie tylės, akmenys šauks* /Lk 19,40/. Palygino mūsų ir šeiminkų sąlygas: Biržuose paveldėjome bažnyčią iš savo protėvių. Kunigaikštis Mikalojus Radvila Rudasis, suteikdamas žemę bažnyčios statybai, dokumente rašė *suteikiąs vietą švarios Evangelijos bažnyčiai...*

Kun. Rimas papasakojo, kaip jis, tarybinių laikų žmogus, atėjo į Dievo tarnystę būdamas jau per 25 metų amžiaus, o su juo atvykę biržiečiai – penktos-šeštos kartos reformatai. *Palaiminti, kurie gali perduoti savo tikėjimą*, – sakė kun. Rimas. *Anų laikų tikintieji basomis klampodavo į bažnyčią po 5-7 km, nešdamiesi batus rankose,*

Pamokslauja Biržų kunigas R. Mikalauskas

apsiaudavo tik prie bažnyčios. Ne visi kas sekmadienį galėjo pasiekti bažnyčią, senieji likdavo daboti namų. Pasilikę susodindavo vaikus aplink stalą ir skaitydavo Bibliją, giedodavo giesmes daugiau nei dvi valandas, kol sulaukdavo išvažiuosiuųjų į bažnyčią. Tik tada vaikai galėjo bėgti laukan žaisti, – dalinosi senų žmonių prisiminimais Biržų kunigas. Kai pats sekė Kristumi, gyvenė Dievo Žodžiu ir darai pagal Dievo Žodį. Šiais laikais lengva pasiekti bažnyčią, bet žmonių mažėja kaimuose. Mūsų Bažnyčia dabar pergyvena daug išbandymų. Dievas

nukelta į 12 p. ►

kuriose niekada nebuvo, kad kitaip pažvelgtum į savo pasaulį.

juos siunčia tam, kad pamatytume šalia esančias bendruomenes, kurios ištiesė pagalbos ranką. Vilniečius buvo priėmę pas save melstis baptistai *Naujojo Testamento bažnyčia*. Panevėžyje su *Tikėjimo Žodžio* bažnyčia parengtas *Susitarimas* dėl bendradarbiavimo – žingsnelis į priekį, pasiektas suderinus požiūrius į esminius dalykus. *Juk statom ant to paties pamato – Jėzaus Kristaus. Mums reikia ryšio su kitais panašiais*, – užbaigė prisistatymą kun. Rimas Mikalauskas. Pamokslui buvo paimti žodžiai iš Laiško galatams I skyriaus 1-12 eilutės: *Paulius, pašauktas apaštalu ne žmonių ir ne per žmogų, bet paties Jėzaus Kristaus ir jį prikėlusio iš numirusių Dievo Tėvo...* Paulius buvo aukšto teologinio išsilavinimo žmogus, galėjęs suprantamai kalbėti tiek pagonims graikams, tiek įtikėjusiems broliams. Dvasia nuo Dievo veda mus teisinga linkme. Mūsų tikslas – pareiti namo į Tėvo namus.... Kad laimingai pasiektume tikslą, mus nuo Dievo rūstybės lyg skėtis pridengia Jėzaus šešėlis... Toliau kunigas kalbėjo apie liturgiją – priemonę, įrankį Dievo Žodžiui skelbti, apie kunigų išsilavinimą, bažnytinę discipliną. Papasakojo apie kunigo rūbą – *taliarą*. Reikia daug praeiti, kad ją apsirengtum, bet gali ją ir nurengti... Stengtis įtikti reikia ne žmonėms, o Dievui. Bažnyčiose tarnaujantys kunigai, pastoriai yra pašaukti Dievo, Jis surenka, Jam turim tarnauti. *Iš Kristaus Dvasios pažinsime savus*, – sakė kun. Rimas.

Po pamokslų vėl visi meldėmės, pastorius Mindaugas padėkojo už *Šv. Evangeliją* ir užbaigė pamaldas *Aarono palaiminimu*.

Biržiečiai, papietavę ten pat – bažnyčios bufete, leidosi lydimi dvasininko Mindaugo toliau į kelionę – aplankyti Alkiškių liuteronų bažnyčią, pastatytą 1865 metais, ant kalnelio kairiajame Dabikinės upelio krante. Tai bene vienintelė išlikusi latviškai kalbanti parapija Lietuvoje. Ją dabar aptarnauja Biržuose reziduojantis kun. Juozas Mišeikis. Bažnyčios šventorius – kapinės. Į rugpjūčio mėn. vykstančias Kapų šventes suvažiuoja buvę parapijiečiai

Priklausomybės ligų rehabilitacijos bendruomenės **Prieglobstis** būveinė

ir iš Lietuvos, ir iš Latvijos. 2006 m. Alkiškių bažnyčios kalnelis skambėjo nuo jaunųjų balsų – iš visos Lietuvos buvo suvažinę jaunieji giesmininkai į *Giesmių giesmelės* šventę.

Pakeliui į Mažeikius, kur mūsų turėjo laukti buvęs biržietis Linas Bodendorfas ir papasakoti apie Mažeikių evangelikus, parodyti atgautą sovietmečiu paverstą gaisrine Mažeikių liuteronų bažnyčią, užsukome į Dabikinėlės kaimą, aplankėme Priklausomybės ligų rehabilitacijos bendruomenę **Prieglobstis**.

Mus lydėjęs Mindaugas Palionis papasakojo apie Labdaros ir para-

mos fondą Prieglobstis, oficialiai įkurtą 2004 metais. Socialinės veiklos šaknys užsimezgė dar 1995 m., kai jis – Evangelikų bažnyčios pastorius Mindaugas Palionis kartu su žmona Daiva iš Vilniaus atsikėlė gyventi į Naująją Akmenę. Susidūrė su tuo metu didelės bedarbystės nuskurdintais, asocialiais asmenimis, kurie užsukdavo pas jį į namus prašyti pagalbos ir kuriems pastorius duodavo maisto, pinigų ir teikdavo visokeriopą pagalbą. Bet tai nepadėdavo ištrūkti jiems iš gilaus priklausomybių liūno. Po ilgų paieškų ir maldų Mindaugas su žmona paėmė paskolą ir įsigijo

Mažeikių ev. liuteronų bažnyčia

Prie Alkiškių ev. liuteronų bažnyčios

apleistą dvarelį Dabikinėlės kaime Akmenės rajone. Čia įkūrė reabilitacijos centrą priklausomiems asmenims **Prieglobstis**. Metams bėgant atsirado poreikis padėti tiems, kurie baigė reabilitaciją, bet nesugebėdavo savarankiškai adaptuotis visuomenėje. Per tris metus baigę mokėti paimtą paskolą, Palioniai pirkė naują sodybą ir įkūrė **Adaptacijos namus** Naujojoje Akmenėje. Kadangi buvo pastebėta, kad ir prieš reabilitaciją ir po jos reikia dirbti su žmonių motyvacija ir vykdyti atkryčio prevenciją. Tam tikslui *Adaptacijos namuose* buvo įsteigti **Blaivybės klubas** ir **Suaugusiųjų dienos centras**. Vėliau į **Prieglobstį** pradėjo kreiptis moterys su vaikais. Buvo nupirkta dar viena sodyba jau Mažeikių rajone, ir taip atsirado moterų su vaikais reabilitacijos bendruomenė **Mamos sodyba**, dar vėliau Akmenėje – **Krizių centras**. Krizių centre, pagal poreikį, pradėjo dirbti su romų tautybės vaikais, motyvuodami juos mokytis. Dalis priklausomų žmonių buvo senyvo amžiaus, kai kurie buvo benamiai. Tam tikslui buvo įkurti savarankiško gyvenimo namai **Senjorų prieglobstis** Troškūnuose, Anykščių r., ir **Benamių kaimas** Joniškio rajone. Apie gyvenimą šioje sodyboje ir jos gyventojus buvo parodytas reportažas per respublikinę TV.

Šiek tiek atskira veikla, kuri vis tik jungiasi su socialine reintegracija, – tai vaikų dienos centras **Vaiko kelias**, pradėjęs veikti 2010 m., kur dirbama

Evangelikų bažnyčios patalpose su 7-18 metų vaikais, gyvenančiais Naujosios Akmenės mieste. Pakviesti bendruomenės socialinių darbuotojų ir socialinių pedagogų, pradėjo rinktis mokyklinio amžiaus socialinę atskirtį patiriantys vaikai. Jiems padedama paruošti pamokas, organizuojamos pramogos laisvalaikiu. Vaikai augo ir tapo paaugliais. Jiems reikėjo jaunimo centro. Taip Naujojoje Akmenėje buvo įsteigtas atviras jaunimo centras **Newstouns** (Naujieji akmenys), kuris suburia neformalųjį jaunimą į blaivaus ir turiningo laisvalaikio praleidimą.

Labdaros ir paramos fondo **Prieglobstis** veikla išplito ne tik į Akmenės, Mažeikių, Joniškio ir Anykščių rajonus, bet peržengė ir mūsų šalies ribas: Latvijoje įkurtas fondas **Patverums**, kuriame vykdoma tarptautinė 28-ų dienų blaivaus gyvenimo mokymo programa.

Taip iš mažičio Evangelijoje minimo garstyčios grūdelio Fondas palaipsniui išaugo į didelę socialinės gerovės asociaciją, jungiančią per 10 socialinių centrų, kur prieglobstį suranda ne vienas į gyvenimo nuošalę patekęs žmogus. Nors sakoma: vienas žmogus – ne karys, bet matome, kad pastorius Mindaugas – Evangelijos karys – sugebėjo nuveikti tiek, kiek nesugeba padaryti ištisos valstybės išlaikomos institucijos. O jis džiaugiasi, kad jam netrukdoma, kad vietinė savivaldybės valdžia, matydami ir vertindami jo darbo rezultatus, prisijungia ir įsijungia net į bendruomenę ...

Toks yra N. Akmenės mero padėjėjas Tomas Martinaitis, prisijungęs prie mūsų grupės ir rodęs kelią į Griežę. Griežė – kaimelis prie Ventos ir Vadaksties santakos, prie pat Lietuvos-Latvijos sienos, kur išlikę griuvėsiai apie 1654 metus iš akmenų ir plytų pastatytos reformatų bažnyčios. Tada Griežės dvarą valdė Putkameris, bažnyčia turėjusi nuolatinį pamokslininką, kuriam buvo mokama 600 guldenų metinė alga, kaip rašoma išlikusiuose iš XVII a. dokumentuose. 1748 m. evangelikų reformatų bažnyčia Griežėje dar tebeveikė, tačiau kunigas prie jos nuolat nebegyveno. 1754 m. bažnyčia jau buvo apleista ir paversta Kėdainių parapijos filija. Neliko reformatų tikėjimo žmonių, neprižiūrima bažnyčia sunyko. XX a. vidurio dar buvo išlikęs apie 14 m aukščio bažnyčios bokštas ir dešinioji siena. Išveivijos lietuvių reformatų žurnalas Mūsų sparnai buvo atspausdinęs nuotrauką, kur dar matosi išlikusi siena. Mes, nubridę per nešienautą pievą, radome tik apirusį bokštą ir bažnyčios perimetrą žyminčius pavienius akmenis, tebeliudijančius, kad čia prieš keletą šimtmečių mūsų tikėjimo broliai meldėsi ir giedojo šlovės giesmes Viešpačiui. Atsirėmę į tebestūksančio bokšto akmenis, pagarbinome Viešpatį 120-ąja giesme *Dėkojame už malonias Tavąsias dovanas gausias...*

D. Gudliauskienė

Biržietės buvusioje Griežės bažnyčioje

Griežės bažnyčios griuvėsiai

Viešnios iš Švedijos

Gegužės 9-10 dienomis Vilniaus Krikščioniškame vaikų darželyje Pilaitėje svečiavosi viešnios iš Švedijos Vaxjo miestelio: Marie Svensson „Kristen Forskola“ (Krikščioniško vaikų darželio) direktorė, Ann Sofie Svensson, daug metų vadovavusi Krikščioniškam darželiui Švedijoje ir Onutė Gurvičienė – vertėja.

Viešnių tikslas buvo kuo daugiau laiko praleisti darželyje. Joms buvo viskas labai įdomu: darželio tikslai, iššūkiai, darželio bendruomenės gyvenimas, pedagogai. Domėjosi kasdiene veikla, ugdymu, net kartu keliavo į žaidimų aikštelę.

Tos kelios dienos netruko pralėkti. Viešnios dėkojo ir džiaugėsi galimybe susipažinti su lietuviško

Krikščioniško darželio kasdienybe, labai įvairiomis veiklos formomis, pamatyti ir išgirsti skelbiamą Dievo Žodį.

Atėjus metui atsisveikinti Marie Svensson nudžiugino vaikus nuostabia dovana – Pepės Ilgakojinės kostiumu. Išsirikiavo eilė, norinčių jį pasimatuoti!

Rankų paspaudimu su Krikščioniško darželio direktore Marie Svensson sutvirtinome susitarimą dėl tolimesnio bendravimo ir bendradarbiavimo, dėl ryšių palaikymo, dėl gerosios patirties pasidalinimo.

**Direktorė
Džiuljeta Stankevičienė**

**VILNIAUS BAŽNYČIOS
ŠILDYMO ĮRENGIMUI
GEGUŽĖS MĖN. PAAUKOJO:**

50 € Alvydas Verbickas

DĖKOJAME AUKOJUSIEMS

**Sąskaita
Vilniaus parapijos
reikmei**

**AB banke „Swedbank“
Lietuvos evangelikų reformatų
bažnyčios – UL – Sinodas,
įm.k.192100594**

**sąskaita Swedbanke
LT137300010103644807
SWIFT/BIC kodas
HABALT22,**

**Parapijos buhalterė Laima
Krikščikienė**

Senjorės ir šiais metais po žiemos sutvarkė Paneriuose Antrojo pasaulinio karo pradžioje vokiečių sušaudytų Mažosios Lietuvos spaudos leidėjo ir platintojo, spaustuovės Lituania įkūrėjo ir savininko Enzio Jągomasto ir jo šeimos narių atminimo vietą.

I N F O R M A C I J A

Gegužės 7 d. Tauragės M. Mažvydo ev. liuteronų bažnyčia vėl buvo pripildyta jaunimo, vaikų klegesio ir giesmių – vyko *Giesmių Giesmelė 2016* šventė, kuri net du šeštadienius buvo rodyta per TV laidą evangelikams KELIAS.

Gegužės 13 d. Vilniaus ev. reformatų parapijos narei, žurnalistei Aurelijai Arlauskienei įteikta Stanislovo Rapolionio premija Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijoje. Renginyje dalyvavo gausus Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos narių būrys, Reformatų senjorų draugijos, Lietuvos žurnalistų sąjungos Vilniaus skyriaus nariai bei Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijos moksleiviai.

Gegužės 14 d. Kėdainių ev. reformatų bažnyčioje vyko sakralinės muzikos šedevrų koncertas „Pradžioje buvo žodis“. Vilniaus kamerinis

choras „Aidija“, vad. Romualdas Gražinis, giedojo retai atliekamus viduramžių laikotarpio grigališkuosius choralus, daugiabalsę muziką bei kitus kūrinius. Renginį vedė Lietuvos muzikos ir teatro akademijos lektorius dr. Jonas Vilimas.

Gegužės 14 d. į priešsinodinę sesiją Biržuose rinkosi Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios 2016 metų eilinio Sinodo dalyviai: dvasiniai ir pasaulietiniai kuratoriai, parapijose išrinkti Sinodo delegatai ar kandidatai. Buvo aptarta Sinodo darbotvarkė, siūlomi svarstyti klausimai. Daugiausia diskusijų sukėlė Sutarimo tarp Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios ir Krikščionių bendrijos *Tikėjimo žodis*, priimto Panevėžyje abiejų Bažnyčių bendros komisijos, teikimas Sinodui pasirašyti, taip pat Klaipėdos ir Kauno parapijas aptarnaujančių dvasininkų klausimas.

Gegužės 24 d. Klaipėdos universitete buvo surengtas pokalbis *Senujų kapinių tvarkybos ir priežiūros problematika*, kuriame dalyvavo universiteto mokslininkai, Mažosios Lietuvos etninės kultūros globos tarybos nariai ir kiti specialistai. Kaip vykdomas Lietuvos mokslo tarybos finansuotas senųjų krašto kapinių tyrinėjimo projektas bei šių dienų senųjų kapinių būklė pasakojo vienas iš šio projekto dalyvių humanitarinių mokslų daktaras Arūnas Baublys.

Priešsinodinės sesijos dalyviai

Nemunėlio Radviliškio bažnyčioje vyko KONFIRMACIJA

Gegužės 22 d. Krikščionių tikėjimą reformatų išpažinime Nemunėlio Radviliškio bažnyčioje išpažino **Greta Užubalytė, Ingrida Majoraitė ir Titas Drevinskas**.

Juos sveikino parapijos nariai, šeimos ir draugai. Tai buvo gausiausia konfirmantais šventė per

pastaruosius keletą metų nedidelėje Nemunėlio Radviliškio reformatų parapijoje.

Dėkojame Dievui ir džiaugiamės pagausėjusiu Dievo surinkimu!

„V.r.ž.“ inf.

*Mirus biržietei
reformatei
RENATAI
VARIAKOJIENEI –
ilgamečio
Biržų reformatų bažnyčios
varpininko
Mykolo Sklenio dukrai,
nuoširdžiai užjaučiame
seseris:
Vilniaus parapijos narę
Laimą Sklenytę
bei kaunietę Ireną.*

*Vilniaus ev. reformatų
parapijos seniūnų
taryba*

Sveikiname

kun. SIGITĄ ir KLAUSĄ JURGENĄ FRIEDERICHĄ
WEINZIERLUS

gegužės 14 d. sujungus gyvenimo kelius,
linkime santarvės, darnos Jūsų šeimoje.

Vilniaus ev. reformatų parapija

Sveikiname

Kauno parapijos vargonininkę
ŽIVILĘ KUDIRKAITĘ,
gegužės 2-8 d. Italijoje, Barlete
26-ame tarptautiniame jaunųjų muzikų
konkurse „Citta di Barletta“
fortepijono F kategorijoje
laimėjus antrą vietą.

Sveikiname

Parapijietę, žurnalistę, rašytoją
AURELIJĄ ARLAUSKIENĘ,
laimėjusią Stanislovo Rapolionio premiją!
Ją prieš dvylika metų įsteigė buv. Europarlamentaro,
Aukščiausiosios tarybos Atkuriamojo Seimo
pirmininko Vytauto Landsbergio fondas,
skiria Lietuvos švietimo draugija „Rytas“
už nuopelnus Pietryčių Lietuvai –
kultūros ir švietimo sklaidą.
Premija gerb. Aurelijai buvo įteikta
gegužės 13 d.

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbynių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403
Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944
www.klion.lt

Laida EVANGELIKAMS
„KELIAS“

Per „LRT Kultūra“ –
kas antrą šeštadienį 10.15 val.

kartojama per tą patį kanalą
kitą šeštadienį 10.15 val.

Laidos redaktorė ir režisierė
Irena Morkevičienė,
iremor@lrt.lt
tel. 861410765

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.paštas: dalija@mail.lt

Parengė Dalija Gudliauskienė,
tel. 8 685 74 951

Redagavo, spausdino

Olga Viederienė,
Genovaitė Mikalajūnienė,
Rasa Žilytė-Šernienė,
Damian Finer

Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius tašo ir trumpina
savo nuožiūra

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.